Πανηγύρια (Απόστολος Παπαδημητρίου)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 20 Αυγούστου, 2018

Βίος ανεόρταστος μακρά οδός απανδόχευτος, έλεγαν οι αρχαίοι πρόγονοί μας. Γι' αυτό φρόντιζαν να είναι πολλές οι γιορτές που διέκοπταν την δύσκολη και κοπιαστική ή μονότονη καθημερινότητα του βίου. Αυτή την αρχή υιοθέτησαν και οι νεότεροι στη μετά Χριστόν εποχή. Τόσο οι προ όσο και οι μετά Χριστόν έδιναν στις γιορτές τους θρησκευτικό χαρακτήρα. Όλες ήσαν αφιερωμένες αρχικά σε θεότητες και στη συνέχεια στον ένα Θεό, που αποκαλύφθηκε στον άνθρωπο διά του Ιησού Χριστού, και στους αγίους του. Κατ' αυτόν τον τρόπο πραγμάτωναν το ρητό «*εκ Θεού άρξασθαι*». Και άρχιζαν με προσφορές, ευχαριστίες και δοξολογίες, για να ακολουθήσουν λαμπρές πανηγύρεις, κατά τις οποίες κύριο γνώρισμα ήταν η κοινή συμμετοχή και η μεταλαμπάδευση των ηθών και εθίμων στους νεότερους, ώστε να διατηρηθεί η παράδοση.

Κατά τη μακραίωνη δουλεία υπό τον τουρκικό ζυγό η πανήγυρη αποτέλεσε ισχυρό αμυντικό μηχανισμό του υποδούλου Γένους. Το επισήμαναν και το κατέγραψαν στα οδοιπορικά τους ξένοι περιηγητές, που παρά τον εν πολλοίς έκδηλο ανθελληνισμό τους, αναγκάστηκαν να ομολογήσουν ότι οι πρόγονοί μας εκδήλωσαν υψηλή αντοχή έναντι αγρίου κατακτητού, η ωμή βία του οποίου θα είχε κάμψει σε σύντομο χρονικό διάστημα το φρόνημα οποιουδήποτε λαού της Δύσης. Ήταν όντως υπόθεση βίου η πανήγυρη κατά την τουρκοκρατία, γι' αυτό και φρόντιζαν οι ξενιτεμένοι να βρίσκονται οπωσδήποτε στον γενέθλιο τόπο την ημέρα της μεγάλης ετήσιας γιορτής, της γιορτής του τιμωμένου αγίου. Και κατ' εξοχήν τιμώμενο πρόσωπο ήταν η Παναγία μητέρα του Χριστού, της οποία η κοίμηση με λαμπρότητα γιορταζόταν.

Τι παράδοξο, με βάση τη λογική του δυτικού ανθρώπου, να πανηγυρίζεται ο θάνατος ενός προσώπου! Από τότε, που τα «φωτεινά πνεύματα» διακήρυξαν την ανυπαρξία Θεού και στη συνέχεια οι ισχυροί του κόσμου επέβαλαν στην «επιστήμη» να το επιβεβαιώσει, όλα έχουν αλλάξει στις δυτικές κοινωνίες. Εκείνο όμως που επικράτησε, χωρίς διόλου να επισημαίνεται είναι ο τρόμος ενώπιον του θανάτου. Απαλλαγμένοι από τύψεις και ενοχές, όπως διακηρύσσουν αυθυποβαλλόμενοι οι άθεοι, εξορκίζουν τον θάνατο με επιβολή ενός νέου ταμπού στη θέση των άλλων που, καυχώνται ότι κατέρριψαν: Την αποφυγή αναφοράς σ' αυτόν, αν και αποτελεί την απόλυτη βεβαιότητα, τη συνυφασμένη με την ύπαρξή μας. Δεν παύουν όμως να μέμφονται αυτούς, που εμμένουν στην «ανορθολογική» πίστη προς τον Θεό!

Η πίστη στον Θεό, η απαγορευμένη στις δυτικές κοινωνίες, οι οποίες πάντως προβάλλουν πλήθος υποκαταστάτων στον ανερμάτιστο άνθρωπο, δίνει νόημα βίου

και ελπίδα, τα οποία στηρίζουν τον σύγχρονο άνθρωπο να υπομένει τις δουλείες νέων μορφών. Υπάρχουν πλέον επιστημονικές έρευνες, οι οποίες δείχνουν τη διαφορά στην αντιμετώπιση των δυσχερειών του βίου πιστών και απίστων. Έδειξαν αυτές σημαντική διαφορά πορείας βαρειά ασθενών. Εκείνοι που αποκρίνονται στην ενημέρωση με το «*γενηθήτω το θέλημά Του*», έχουν, κατά κανόνα, εξέλιξη πολύ πιο ικανοποιητική από τους άλλους, που αντιδρούν απροετοίμαστοι ενώπιον του επελαύνοντος θανάτου. Και αυτό βέβαια δεν οφείλεται σε θαύμα, αν και αυτό πραγματοποιείται σε σπάνιες περιπτώσεις, αλλά στην ψυχική διάθεση του ασθενούς, καθώς **η ψυχή, η τόσο αγνοημένη στις δυτικές κοινωνίες**, παρά την κατάχρηση των παραγώγων λέξεων, διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στην πορεία του σώματος. Και για τους δυσπίστους φέρουμε πιο προσιτό παράδειγμα: Οι άμεσοι πρόγονοί μας υπέστησαν τα πάνδεινα κατά τη διάρκεια του τελευταίου μεγάλου πολέμου και της φρικτής κατοχής, που ακολούθησε. Οι αυτοκτονίες όμως ήσαν άγνωστες. Σήμερα τείνουν να καταστούν μάστιγα φονική, όπως και οι εκτρώσεις, που δυναμιτίζουν το μέλλον του Γένους μας! Είναι κοινό μυστικό ότι πολλοί νέοι μας, τους οποίους εγκωμιάζουν οι δημαγωγοί ευκαίρως ακαίρως δεν αντέχουν σε απλές στρατιωτικές ασκήσεις και οι υπεύθυνοι των στρατοπέδων τρέμουν μήπως βρεθούν ενώπιον συμβάντος αυτοχειρίας. Ίσως κάποιοι αρκούντως δημαγωγοί στη μικρότητά τους με εγκαλέσουν για αποκάλυψη στρατιωτικών μυστικών!

Τι άλλαξε στην ελληνική κοινωνία και μας βρήκαν τόσες συμφορές;**Λησμονήσαμε τον Θεό**, όπως χαρακτηριστικά έγραψαν ομόδοξοι που έζησαν συμφορές πριν από αυτήν που σήμερα πλήττει την πατρίδα μας. Δεν είναι μόνο η χαλάρωση της πίστης, η αδιαφορία και η περιφρόνηση προς τα ιερά και τα όσια είναι και η άγρια πολεμική κατά της παράδοσης, που οι προγονοί μας μεταλαμπάδευαν επί γενεές και αποτελούσε αυτή την ισχυρή συνεκτική δύναμη του έθνους μας. **Σήμερα έχουμε παραμορφωθεί σε ένα συνονθύλευμα απροσώπων ατόμων, οι οποίοι τείνουμε να καταστούμε αριθμοί σε διάφορα μητρώα του συστήματος παγκοσμιοποίησης, αναλώσιμα «υλικά» χωρίς αξία, χωρίς προοπτική, χωρίς όραμα και, κυρίως, χωρίς ελπίδα!**

Τα πανηγύρια βέβαια συνεχίζονται, οπωσδήποτε όμως με διαφοροποίηση του προγράμματος. Μπορεί να συμπίπτουν με την γιορτή του τιμωμένου σε κάθε οικισμό αγίου και πρωτίστως της Παναγίας, όμως έχει παντελώς αλλοιωθεί ο χαρακτήρας τους. Έχει απωλέσει τη μοναδικότητα, καθώς πλήθος κοσμικών εορτών για τα φυσικά προϊόντα του κάθε τόπου έχουν παρεμβληθεί και επέρχεται εορταστική κόπωση. Ακόμη και στη θρησκευτική πανήγυρη υπάρχει αποχή από την προσέλευση στις ακολουθίες της Εκκλησίας. Στις παρακλήσεις του δεκαπενταυγούστου μικρή η συμμετοχή του κόσμου. Η εκκοσμίκευση μας υποβάλλει στη βεβαιότητα της δύναμής μας. Προσευχή και νηστεία φαντάζουν παρωχημένες προκαταλήψεις. Ο Αύγουστος είναι πλέον μήνας διακοπών διασκέδασης και πολυφαγίας, βέβαια γι’ αυτούς που ακόμη διαθέτουν εισόδημα επαρκές. Γι’ αυτό και η συμμετοχή στο πανηγύρι έχει

γεύση στιφή. Τι να προσθέσει στην καθημερινή πολυφαγία, τι να προσθέσει στην καθημερινή διασκέδαση; Τι να προσθέσει, αφού **δεν συνερχόμαστε στο εμείς και παραμένουμε άτομα εγωπαθή και αυθυποβαλλόμαστε στην επάρκειά μας, ενώ παραμένουμε ασυγκίνητα μπροστά στον ανθρώπινο πόνο;**

Έχοντας απωλέσει όλα εκείνα της παράδοσής μας, τα οποία νοηματοδοτούσαν τον βίο μας, πορευόμαστε υιοθετώντας τρόπο βίου, στον οποίο εκδηλώνεται έντονα το υπαρξιακό κενό. Και κύριο γνώρισμα αυτού είναι **η επιδίωξη της ευχαρίστησης ως υποκαταστάτου της χαράς**. Και η ευχαρίστηση απαιτεί ολοένα και μεγαλύτερες δόσεις, για να παράξει κάποια ανακούφιση, όπως ακριβώς τα φάρμακα στα οποία έχει εθιστεί ο οργανισμός. Τι να μας κάνει μια συμμετοχή στο πανηγύρι; Θα πιάσουμε χέρια από συνήθεια στους χαιρετισμούς ή στον χορό, θα φάμε και θα πιούμε χορτάτοι και θα αποσυρθούμε με την ευχή «και του χρόνου» με την έννοια να μη μας βρει ο χάρος και όχι βέβαια να ανταμώσουμε ως πρόσωπα, τα οποία συνδέονται με κοινό νόημα βίου.

Καυχώμαστε ότι ζούμε με βεβαιότητες, τις οποίες προσφέρει η επιστήμη και τα «μεγάλα πνεύματα» της ιστορίας! Οι βεβαιότητες αυτές μας εμποδίζουν να εγκύψουμε στο πνεύμα των προγόνων μας, που αντιμετώπισαν συμφορές και συμφορές και όμως άντεξαν. Δεν θέλουμε να αποδεχθούμε ότι οι προγονοί μας, τους οποίους σήμερα περιφρονούμε, **είχαν νοηματοδοτήσει τον βίο τους στηριγμένοι στην πίστη στον Θεό**. Γι’ αυτό και δεν κάμπτονταν μπροστά στις δυσκολίες που και περισσότερες αλλά και πιο μακροχρόνιες συναντούσαν. Γι’ αυτό και στα πανηγύρια γλεντούσαν με την ψυχή τους όλοι μαζί με χορούς κυκλωτικούς. Γλεντούσαν γιατί επίκεντρο του βίου τους είχαν την Εκκλησία και τον ναό της. Εμείς οι απελευθερωμένοι δεν γλεντούμε πλέον κι ας απολαμβάνουμε τα πάντα. Σέρνουμε τα βήματά μας σε μιαν απέλπιδα προσπάθεια να πείσουμε τους εαυτούς μας ότι απολαμβάνουμε τα του βίου. Κι όμως δεν τα καταφέρνουμε. Τι κι αν επιχειρούμε να αναδειχθούμε πρωταθλητές της υποκριτικής τέχνης. Έρχονται στιγμές που το προσωπείο μας είναι ανυπόφορο και αναγκαζόμαστε να ομολογήσουμε την αποτυχία μας. **Μήπως είναι καιρός να αναλογιστούμε την άμεση ανάγκη επανόδου στις ρίζες μας;**